

# Signes d'aquest temps

## No mataràs, una filosofia política de Bernat Dedéu

De la sèrie «Deu Manaments», que ens ofereix l'editorial Fragmenta, Bernat Dedéu és autor del cinquè volum. En el prefaci, en què no deixa de fer d'*enfant terrible* tot assegurant que tots tenim dins nostre la pulsio de matar i que, per això, el cinquè manament és el més important, ens ofereix l'objectiu del llibre: «Voldria explicar com Déu va ensenyar-nos a matar» (ps. 12-13). Com a bon periodista, el titular és seductor, malgrat que tot seguit rellisqui quan assegura que «tots els protagonistes de la Bíblia (inclosa la divinitat) comparteixen l'afany de convertir-se en sobirans». Oblida, ni més ni menys, Jesús, que justament en fugí (Jn 6,15), però l'excepció no quallaria amb la seva tesi i pot confirmar la regla.

Tot seguit dedica més de trenta pàgines (més de la meitat del llibre) a presentar-nos l'aliança sinaítica com el primer dels contractes, seguint fil per randa els mites primigenis i constitutius d'Israel (que sap perfectament que avui no hi ha cap biblista que consideri històrics), des del de Moisès deixat a les aigües del Nil—el considera un «bon salvatge» quan la història ens diu que va ser un príncep egipci que es rebel·là contra el pare (Freud ja ens havia relatat el nom egipci, Amonmosis, «Estimat d'Amon») — fins al de la bardissa ardent, el de les plagues i la Pasqua, culminació de la desena (matança de tots els primogènits egipcis), el del pas del mar Roig i el de l'aliança sinaítica. La Pasqua, més enllà

de les etapes de provocació violenta i la provocació de la basarda, hi afegeix la garantia de la immunitat (l'àngel exterminador passarà de llarg de les cases tintades de sang). Entremig, uns excursos al Nm 31, l'escabetsina de madianites més esgarrifosa de tota la Bíblia (Madian, tanmateix, i Dedéu també ho deu saber, no va existir fins al segle VIII-VIII!). Moisès ja hauria après que només podria sobreviure matant, perquè hauria passat de l'estadi prepolític de bon salvatge al de guerrer. I així el poble, que ha anat assumint la violència com a eina fonamental de supervivència, es podrà apropiat de «la terra promesa» dels cananeus. (La violència i agressivitat de moltes pàgines que li serveixen de referència són meritories perquè, justament, als lectors cristians d'avui ens grinyolen i ens condueixen a noves reinterpretacions.)

Al capítol següent, «Ciudadans lliures i enemics mortals» (25 ps.), Dedéu ens oposa l'esquema de violència Déu-Moisès (profeta)-poble al del contractualisme de la modernitat filosòfica—el pacte de cedir la violència individual—i es demostrarà un bon hermeneuta filosòfic tot contraposant les teories de Hobbes a les de Rousseau (amb esments de Kant, Rawls, Esposito o Foucauld), i amb contínues referències als textos bíblics, cosa que li ha permès dir al prefaci que el text sagrat ha resultat una «eina primordial de pensament polític». El capítol III, «Esferes immunitàries» (7 ps.), tracta de Nietzsche (assumir la malesa humana) i, sobretot, d'Sloterdijk (creació d'espais immunitaris que puguin deixar la violència entre parèntesis), malgrat que escriu: «L'única esfera que compartim ara els humans és la pàtria comuna del terror, expressada en la frisança sadomasoquista davant la possibilitat d'un cataclisme climàtic o d'una guerra mundial permanent.» En altres paraules, el papa Francesc s'havia queixat que pretenem viure sans en un planeta

que anem emmalaltint. El capítol IV, a manera d'epíleg, «No (et) mataràs», ens remet a Mozart (*Le nozze di Figaro* i *Don Giovanni*) per a dir-nos que sols el llibertí i el suïcida s'escaparien del pacte amb l'Estat: cedir-li la capacitat de matar, perquè «l'acte de continuar vivint és l'única acció que ens imposem en forma de manament». —Lluís Busquets i Grabulosa

## La llavor sembrada per Aureli Argemí

Com mostra al seu llibre de memòries, *La llavor sembrada* (Barcelona: Pòrtic, 2023), Aureli Argemí ha estat—més que un testimoni—un ideòleg, un particip molt actiu d'èpoques transcendents en la nostra història col·lectiva, un líder natural que ha sabut aplegar individus i col·lectius entorn del concepte de nació i de la defensa de les nacions sense estat i de les llengües no oficials, minoritzades o inclús sense adjectius, i ha estat crític amb els bilingüismes institucionalitzats.

Amb un bagatge intel·lectual privilegiat, herència del seu pas per Montserrat—com a escolà primer, com a monjo després—, on va rebre una formació exquisida i internacional, va ser el braç dret de l'abat Escarré a l'exili, en uns anys en què la política vaticana al servei dels estats confessionals era de vegades contradictòria. Va organitzar l'abadia de Cuixà com una hostatgeria internacional, que ens permeté sensibilitzar-nos sobre l'Europa de les nacions. Els seus viatges li han permès conèixer de primera mà nombrosíssimes regions i llengües i, alhora, fer pedagogia i donar projecció internacional al català. Fundador i líder indiscutit del CIEMEN (Centre Internacional Escarré per a les Minories Ètniques i les Nacions), recorda de manera exhaustiva totes les persones amb qui ha treballat, col·laborat o format equip en el desenvolupament de la ingent tasca duta a terme des de